

INUTTUT PISINNAATITAAFFIIT PILLUGIT SILARSUARMIOQATIGIINNUT NALUNAARUT

AALLAQQAAASIUT

Ataqqinassusermik inuup nammineq pigisaanik aammalu anooqatigiinnut
ilaasortaasut tamarmik naligiimmik annaasassaangitsumillu
pisinnaatitaaffeqarnissaannik akuersissuteqarneq nunarsuarmi
kiffaangissuseqarnermut, naapertuilluarnermut eqqissinissamullu
tunngavium *mata*,
Inuttut pisinnaatitaaffinnik sumiginnaanerit asissuinerillu
naakkittaatsuliornerujussuarnik silarsuarmiunut tarnip nalunngissusiinik
aalassatsitsisartunik nassataqartarmata, aammalu nunarsuarmik inuit
killilersugaangitsumik oqalussinnaatitaaffigalugulu upperisakkut
pisinnaatitaaffeqarfiannik ersiorfiginagulu atugarliorfigisassarinnngisaannik
pilersitsinissaq inuiaat anguniagaattut pingaarnepaatut
tusarliunneqartareersimam *mat*,
pingaaruteqarluinnar *mat* inuiaqatigiit akornanni ikinngutinnersumik
pissuseqarnissaq annertusarniassallugu,
pingaaruteqarluinnar *mat* inuttut pisinnaatitaaffiit inatsisitigut illersorneqarnissaat,
inuk allatut sapilerluni qunutitsinermut qunusiaanermullu
akiuunniartariaqalissanngippat,
Naalagaaffiit Peqatigiit inuisa isumaqatigiissutikkut uppersaqqimmassuk
inuttut pisinnaatitaaffiit tunngaviusut, inuup ataqqinassusiata erianassusiatalu
aammalu angutit arnallu naligiimmik pisinnaatitaaffeqarnerisa
pingaartinneqarnissaat isumalluarfigigitsik, aalajangiussimallugulu inuttut
atugarisanik siursaaniarnissaq inuuniarnermilu atugarisanik
pitsaanerulersitsinissaq,
naalagaaffiit ilaasortaasut imminnut pisussanngortim *mata* Naalagaaffiit Peqatigiit
suleqatigalugit sulissutigissallugu inuttut pisinnaatitaaffinnut aammalu

tunngavissiisutut killilersugaanngitsumik iliorsinnaatitaaffinnut nalinginnaasumik
ataqqinninnerup annertunerulersinnissaa,
pisinnaatitaaffinnik aammalu killilersugaanngitsumik iliorsinnaatitaaffinnik
tamakkuninnga peqatigiilluni paasinnineq pisussaaffimmik tamatuminnga
piviusunngortitsinissamut pingaaruteqarnerpaam *mat*,
NAALAGAAFFIIT ILAASORTAASUT AALLARTITAASA
taamaattumik tamanut nalunaarutigaat inuttut pisinnaatitaaffiit pillugit
silarsuarmioqatigiinnut nalunaarut manna inunnut tamanut inuiaqatigiinnullu
tamanut tunngatillugu peqatigiinnikkut anguniagassatut, siunertaralugu inuup
kialuunniit aammalu inuiaqatigiinnik sullissisut kikkulluunniit tamatigut
Nalunaarutikkut matumuuna anguniassagaat atuartitsineq perorsaanerlu
aqqutigalugit pisinnaatitaaffinnut killilersugaanngitsumillu iliorsinnaatitaanernut
tamakkununnga ataqqinninnerulernissaq aammalu inuiaqatigiit nunallu allat
alliartuinnartumik suliniuteqarnerisigut qularnaarniassallugu sumiluunniit
sunniuteqartumik akuersaarneqarlutillu naammassiniarneqarnissaat,
naalagaaffinni ilaasortaasuni innuttaasut aammalu sumiiffinni naalagaaffinnit
taakkunangga aqunneqartuni innuttaasut akornanni.

Immikkoortoq 1.

Inuit tamarmik inunngorput nammineersinnaassuseqarlutik assigiimmillu
ataqqinassuseqarlutillu pisinnaatitaaffeqarlutik. Solaqassusermik tarnillu
nalunngissusianik pilersugaapput, imminnullu iliorfigeqatigiittariaqaraluarput
qatanngutigiiittut peqatigiinnerup anersaavani.

Immikkoortoq 2.

Kinal uunniit pisinnaatitaaffinnik killilersugaanngitsumillu iliorsinnaatitaaffinnik
nalunaarummi maani taaneqartunik tamanik atuiumasinnaavoq, sukkulluunniit
assigiinngisitsinertaqanngitsumik, s. ass. inuiannut sorlernut ataneq, amnip
qalipaataa, arnaaneq/angutaaneq, oqaatsit, upperisaq, naalakkersuinikkut isuma
allatulluunniit isumaqarneq, inuiaassutsikkut imaluunniit innutaaqatigiinni qanoq

atugaqartuneerseq, pigisaqassuseq, inunnguutsimit imaluunniit inuiaqatigiinni allatut inissisimaneq pissutigalugit.

Aammattaaq nunami imaluunniit sumiiffimmi eqqartuussisinnaanikkut pissutsit imaluunniitt naalakkersuinikkut imaluunniit nunat allamiut inuup aalajangersimasup attaveqarfigisaasa isumaat pissutiagalugit assigiinngisitsineqassanngilaq, sumiiffik naalakkersuinikkut attaveqarfeqanngikkaluarpalluunniit, allanit oqartussaaffigineqaraluarpat namminersortuunngikkaluarpalluunniit, imaluunniit imminut naalakkersorsinnaassusia arlaatigut killiliivigineqarsimagaluarpat.

Immikkoortoq 3.

Kinaluunniit inuunermut, nammineersinnaassuseqarnissamut isumakuluuteqaranilu inuuniarnissamut pisinnaatitaavoq.

Immikkoortoq 4.

Kinaluunniit inussiaatigineqaraniluunniit namminersorsinnaassusiagaassanngilaq; inussiaateqarseq inussiaarniarnerlu sutigut tamatigut inerteqqutigineqassapput.

Immikkoortoq 5.

Kinaluunniit naalliutserujussuarneqassanngilaq aammalu peqqarniitsumik, naakkittaatsumik narrunarsaataasumillu pineqassananilu pillarneqassanani.

Immikkoortoq 6.

Inuk kinaluunniit nunarsuarmi sumiluunniit eqqartuussisarnermi pisassalittut pisussaasutulluunniit isigineqarsinnaatitaanissamut pisinnaatitaavoq.

Immikkoortoq 7.

Kikkulluunniit tamarmik inatsiseqarnikkut naligiissitaasussaapput, aammalu sutigulluunniit assigiinngisitsinertaqanngitsumik inatsisitigut illersorneqarnissamut pisinnaatitaallutik. Kikkulluunniit tamarmik assigiimmik pisinnaatitaapput nalunaarummut matumunnga akerliusumik sutigulluunniit assigiinngisinneqarnissamut taamatulluunniit assigiinngisinneqalernissamut kajumissaarutaasinnaasunut sunulluunniit illersorneqarnissamut.

Immikkoortoq 8.

Kinaluunniit pisinnaatitaavoq naammaginantumik akitsisitaqqinnissamut iliuutsinut tunngaviusutut pisinnaatitaaffinnik, nunap naalackersugaanerani imaluunniit inatsisitigut pineqartunut tunniunneqartunik, innarliisunut inuiaqatigiinni eqqartuussiviit susassaqtut aqqutigalugit.

Immikkoortoq 9.

Kinaluunniit namminissarsiortumik tigusarinqassanngliq, tigummigallagassanngortitaassanani imaluunniit nunagisamit peersitaassanani.

Immikkoortoq 10

Kinaluunniit naligiissitaalluinnarnikkut piunasaqarsinnaatitaavoq eqqartuussivimmi aalajangersimasunut attaveqanngitsumi aammalu nakerisarsiortuunngitsumi eqqortuliortumik tamanullu ammasumik iliorfigineqarnissamik, pisinnaatitaaffimminut pisussaaffimminullu tunngasutigut aalajangiiniartoqassatillugu aammalu inatsisit tunngavigalugit pillarneqaataasinnaasumik sumilluunniit unnerluutigineqarnermini.

Immikkoortoq 11.

1. Kinaluunniit pillagaassutaasinnaasumik iliuuseqarsimasutut unnerluutigineqartoq pisinnaatitaavoq pinngitsuusutut isigineqarnissamut pisuunermi tamanut ammasumik eqqartuussisoqarnerani, tamatumani

uppernarsaatissat tamassa imminut illersorniarnissamut
pisariaqartinneqartut pereerlugit inatsisit naapertorlugit pisuunermi
uppernarsarneqarnissaata tungaanut.

2. Kinaluunniit iliuuserisimasaq qanoq iliuuseqanngitsoorsimanerluunniit
inuiaqatigiit imaluunniit nunat allamiut inatsisaat naapertorlugit tamatuma
nalaani pillarneqaataasussaangitsut pissutigalugit
pillagaassutaasinnaasumik pissusilerorsimasut
pisuutinniarneqarsinnaangilaq. Aammattaq iliuutsit
pillagaassutaasinnaasut pinerata nalaani aalajangerneqartuniit
sakkortunerusunik pillaatissisoqarsinnaassanngilaq.

Immikkoortoq 12.

Kinaluunniit pissutsini namminerisani, ilaqutariinnermi, angerlarsimaffimmi
imaluunniit allaffigeqatigiittarnikkut pissutsini namminiinnarsortumik
akuliuffigineqassanngilaq, aammalu ataqqineqarnerup tusaamaneqarnerullu
tungaasigut saassunneqassanani. Kinaluunniit taamatut akuliuffigineqarnissamut
imaluunniit saassunneqarnissamut inatsisitigut illerorneqarsinnaatitaavoq.

Immikkoortoq 13.

1. Kinaluunniit akornuteqanngitsumik angalaarsinnaatitaavoq aammalu
naalagaaffiit ataasiakkaat killeqarfiisa iluanni najugaqarfissamik
nammineerluni toqqaasinnaatitaalluni.
2. [Missing Article 13.2]

Immikkoortoq 14.

1. Kinaluunniit malersugaanermut atatillugu nunani allani
qimaaffissarsiornissamut qimaaffissinneqarnissamullu pisinnaatitaavoq.
2. Pisinnaatitaaffik taana unnerluusnaanerni naalakkersuinerlut
attuumassuteqanngitsutut pinerluutitut tunngassuteqavissuni imaluunniit

Naalagaaffit Peqatigiit siunertaannut tunngavigisaannullu akerliusumik iliuseqarsimanerni tunngaviginiarneqarsinnaanngilaq.

Immikkoortoq 15.

1. Kinaluunniit naalagaaffimmi aalajangersimasumi innuttaassuseqarnissamut pisinnaatitaavoq.
2. Kinaluunniit naalagaaffimmi aalajangersimasumi innuttaassutsiminik namminiinnarsortumik paaaffigineqarsinnaanngilaq imaluunniit innuttaassutsimik allnangortitsisinnaatitaanermik itigartinneqarsinnaanngilaq.

Immikkoortoq 16.

1. Inuiannut solernut atasuunermut tunngasut, naalagaaffimmi sumi innuttaassusrqarnermut tunngasut qanoluunniit upperisaqarneq uniffiginagit angutit arnallu nammineersinnaassuseqartutut ukioqalerseersimasut aappanissinnaatitaapput ilaqtariinnillu pilersitsisinnaatitaallutik. Aappariilernissap tungaatigut, aappariinnerup nalaani aammalu aappariigunnaarnerup tungaatigut naligiimmik pisinnaatitaaffeqartussaapput.
2. Aappariikerneq aatsaat pisinnaalersinnaassaaq aappariilersussat tamarmik pinngitsaaliinertaqanngitsumik tamakkiisumillu aappariilernissaq isumaqatigiissutigippassuk.
3. Ilaqtariit inuiaqatigiinni pissusissamisoortumik tunngavissiisumillu ataasiusortaapput aammalu inuiaqatigiinnit naalagaaffimmillu illersorneqartussaallutik.

Immikkoortoq 17.

1. Kinaluunniit namminerisaminik pigisaqartussaataavoq kisimiilluni allanilluunniit peqateqarluni.

2. Kinaluunniit pigisaanik pissutissaqanngitsumik arsaarneqarsinnaangilaq.

Immikkoortoq 18.

Kinaluunniit pisinnaatitaavoq eqqarsartaatsikkut, tarnip nalunngissusiatigut aammalu upperisakkut killilersugaanngitsumik iliorsinnaanissamut; pisinnaatitaanermi tassani aamma pineqarpoq upperisarsiornermi sorlernut ilaasuunermik upperisamillu allanngortitsinissami killilersugaannginnissaq aammalu atuartitsinikkut, qanoq iliuuseqarnikkut, guutisiornikkut kiisalu upperisarsiornermi unnersuussutigineqartunik naammassinninniarnikkut kisimiilluni allanilluunniit peqateqarluni tamanut ammasumik namminersortumilluunniit upperisarsiornermi sorlernut ilaasuunermik imaluunniit upperisamik nalunaajaateqarnissami killilersugaannginnissaq.

Immikkoortoq 19.

Kinaluunniit pisinnaatitaavoq killiliiffigineqanngitsumik isummaminik nalunaaruteqarnissamut aammalu killiliiffigineqanngitsumik oqaaseqarsinnaatitaanissamut; pisinnaatitaaffimmi tassani aamma pineqarput allanit akuliuffigineqarani namminerisatut isummamik nalunaaruteqarsinnaatitaaneq aammalu nalunaaruteqarniarnermi atorqarsinnaasut suulluunniit aqutigalugit aammalu nunat killeqarfii apeqqutaatinnagit paasisassarsiorsinnaaneq eqqarsaatinillu nalunaaruteqarsinnaaneq.

Immikkoortoq 20.

1. Kikkukkuunniit tamatmik pisinnaatitaapput eqqissimasumik pissusilimmik killilersugaanngitsumik katersoqatigiittarnissanut aammalu peqatigiiffinnik pilersitsisarnissanut.
2. Kinaluunniit peqatigiiffimmi sumiluunniit ilaasotaanissamut pinngitsaalineqarsinnaangilaq.

Immikkoortoq 21.

1. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq nunagisami aqunneqarnerani toqqaannartumik imaluunniit sinniisussatut killilersugaanngitsumik qinikkat aqqutigalugit peqataaniarnissamut.
2. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq nunagisamini naligiissitaasumik atorfinitsitaanissamut suliaqartitaanissamullu.
3. Innuttaasut piumassuseqarnerat naalakkersuisut oqartussaassuseqarnissaannut tunngaviusaaq; piumassuseqarneq tamanna ersersinneqartassaaq piffissani aalajangersimasuni piviusumillu qinersisoqartarneratigut aammalu naligiimmik qinersisinnaatitaanikkut pisassalluni isertuussamik taaguinertigut imaluunniit taamatulli killilersugaanngitsumik taaguisarnermi periaatsit aqqutigalugit.

Immikkoortoq 22.

Kinaluunniit unuiaqatigiinni ilaasortaasutut pisinnaatitaavoq inooqatgiinnermi toqqissisimaarnissamut aammalu piumasaqarsinnaatitaalluni aningaarsarsiornikkut, inuttut aammalu kulturimut tunngassutilitsigut pisannaatitaaffit nammineq ataqqinassutsimut killilersugaanngitsumillu inuttut ineriartorsinnaanissamut pinngitsoorneqarsinnaanngitsut aaqqissuunneqartassasut inuiaqatigiit qanoq iliuuseqarnerisigut aammalu nunanik allanik suleqatiginninnikkut kiisalu naalagaaffiit ataasiakkaat aaqqissuuaanerat atortussatigullu pissarsivissaataat naapertorlugit.

Immikkoortoq 23.

1. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq suliffeqarnissamut, suliffissamik nammineerluni toqqaanissamut, silunermi naapertuilluartumik ajunngitsunillu atugassaqartitaanissamut aammalu suliffissaaruttoornaveersaartitaanissamut.

2. Kinaluunniit assigiinngisitsinertaqanngitsumik pisinnaatitaavoq suliat assigiippata naligiimmik akissarsiaqartitaanissamut.
3. Kinaluunniit sulisuusoq pisinnaatitaavoq naapertuilluartumik iluarinartumillu akissarsiaqartitaanissamut, imminut ilaqttaminillu inummut naleqquttumik inuutinniarnissamut pisariaqassappallu aamma inunnik allnik sernissuiniarnernut isumannarunnaarsitsisussanik.
4. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq sulinermi soqutigisaminut illersuutissaatut suliaqaqatigiit peqatigiiffinik pilersitsinissamut tamakkunanilu ilanngunnissamut.

Immikkoortoq 24.

Kinaluunniit pisinnaatitaavoq qasuersaarnissamut sunngiffeqarnissamullu, ilanngullugu piffissamik suliffiusumik naammaginantumik killilersuineq, aammalu piffissani aalajangersimasuni akissarsiat pigiinnarlugit feriaqartarnissamut.

Immikkoortoq 25.

1. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq pissaqassutsikkut nammineq ilaqttamilu peqqinnissaannut toqqissisimaarnissaannullu naammattunik atugaqarnissamut, ilanngullugit nerisassatigut, atisatigut, inissatigut aammalu nakorsamit ikiorneqarnikkut aammalu inooqatigiinnermi pisariaqartinneqartutut ajunngitsorsiassatigut naammagintuusunik, pisinnaatitaallunilu suliffissaarusimaneqartillugu, napparsimanermi, sulisinnaajunnaarnermi, aappaarsernermi, utoqqalinermi imaluunniit iluanaarutigisinnaasanik allanik pissutsit nammineq pisuussutiginngisat pissutigalugit annaasaqarnermi isumannaatsunik atugassaqartitaanissamut.
2. Anaanaasut meeqqallu immikkut ittumik isumassorneqarlutillu ikiorneqartussaapput. Meeqqat tamarmik, aappariinnermi tamatumaluunniit avataatigut inunngoraluarunik assigiimmik, inoqatigiinnermi illersorneqartussaapput.

Immikkoortoq 26.

1. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq atuartitaanissamut,. Atuartitaaneq akeqanngilaq, allatut ajornarpat minnerpaamik ilinniaqqaatissanik tunngavissaasunillu ilinniarnermi. Ilinniaqqaatissanik atuartitaaneq pinngitsoorani pisussaassaaq. Teknikkikkut suliatigullu ilinniartitaaneq tamanut nalinginnaasumik ammatinneqassaaq aammalu piginnaassutsit tunngavigalugit annertunerusumik atuartitaaneq kikkunnulluunniit naligiissumik ammatinneqassaaq.
2. Atuartitsinermi anguniarneqassaaq inuup inuttut naammattumik ineriartortinneqarnissaa aammalu inuttut pisinnaatitaaffinnut nammineersinnaalernissamullu aallarniutaasunut ataqqinninnerup annertusarneqarnissaa. Naalagaaffiit tamarnik aammalu inuiaqatigiinni sorlarni ataqatigiiaat upperisaqatigiiaallu akornanni paaseqatigiinnissamut, akaareqatigiinnissamut aammalu Naalagaaffiit Peqatigiit eqqissisimanissap pigiinnatnissaanut sulinerannut siursaaviussalluni.
3. Angajoqqaat qitornamik qanoq atuartitaanissaannik toqqaaniarnissamut salliutitaassapput.

Immikkoortoq 27.

1. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq inuiaqatigiinni kulturimut tunngassutilitsigut ingerlatsinerni killilersorneqanngitsumik peqataanissamut, eqqumiitsulianik nuannaaruteqarnissamut aammalu ilisimatuussutsikkut siuariaatinik taakkualu ajunngitsorsiasartaanik paasissutissinneqartarnissamut.
2. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq ileqqorissaarnermut tunngasutigut aammalu timikkut inuuniarnermut tunngasutigut soqutigisanik ilisimatuussutsikkut, atuakkiatigut imaluunniit eqqumiitsullioriaatsikkut pilersissimasaminut tunngassutillit suugaluartulluunniit illersorneqarnissaannut.

Immikkoortoq 28.

Kinaluunniit piumasaqarsinnaatitaavoq inuttut inuiaqatigiittullu atugarisat aaqqissuussivigineqarnissaannik, tamatumani pisinnaatitaaffiit killilersugaanngitsumillu iliorsinnaatitaaffiit Nalunaarummi matumani taaneqartut tamakkiisumik piviusunngorsinnaaqqullugit.

Immikkoortoq 29.

1. Kinaluunniit inuiaqatigiit tungaannut pisussaaffeqarpoq, taamaallaalli tamatumani inuttut killilersugaanngitsumik tamalliisumillu ineriartorsinnaatitaaneq tunngavigalugit.
2. Pisinnaatitaaffiit aamma killilersugaanngitsumik iliorsinnaatitaaffiit atorneqarnerini kialuunniit taqamaallaat naalagarsiorfigisussaavai killilersuutit inatsisini aalajangersarneqarsimasut inuit allat pisinnaatitaaffiisa killilersugaanngitsumillu iliorsinnaatitaaffiisa aammalu piumasaqaatit naapertuilluartut inuiaqatigiinni inuit kikkulluunniit naalackersuinikkut oqaasissaqaqatigiiffigisaanni ileqqorissaarnissamut tunngasut, inuiaqatigiit aaqqissuussaanagerat aammalu inunnut tamanut iluaqutissatut piumasaqaatigineqartut naammassiniarnissaat siunertaralugu.
3. Pisinnaatitaaffiit killilersugaanngitsumillu iliorsinnaatitaaffiit tamakku Naalagaaffiit Peqatigiit siunertarisaannut tunngavigisaannullu akerliusumik atorneqanngilluinnassapput.

Immikkoortoq 30.

Nalunaarummi matumani taaneqartut arlaannaalluunniit paasineqassanngilaq naalagaaffinnut, ataatsimoortukkuutaanut imaluunniit inunnut ataasiakkaanut tunngavissiisutut sumilluunniit ingerlassaqarniarnissamut imaluunniit iliuuseqarniarnissamut pisinnaatitaaffittut killilersugaanngitsumillu iliuuseqarsinnaatitaaffittut killilersugaanngitsumillu iliuuseqarsinnaatitaaffittut maani naatsorsuunneqartut arlaannaannilluunniit suujunnaarsitsiniutaasinnaasunik.

